

[Undervisnings- og forskningsministeren]

Jeg synes, at da SF nu kalder til principdebat om sagen, vil jeg komme med nogle principielle bemærkninger. Og jeg gør det for at gøre forslagsstillerne ære, for at tage forslaget alvorligt og virkelig gå ind i kernen af debatten. Men jeg gør det ikke for at være arrogant eller afvisende.

Når man taler om de 12.000 afviste, skal man huske, at hvis de studerende beholdt de pladser, de får, ville der kun være 4.000 afviste. 8.000 af de 12.000 bliver afvist, fordi der er 8.000 andre, som har skiftet studium og altså fik en plads sidste år. Nu vil de så have en anden plads, og den har de fået, og derved har de skubbet nogle af de nytilkomne til side. Det, vi taler om, er altså i høj grad et studieskifteproblem.

De ca. 31.000 pladser, vi har, skal sammenholdes med, at der hvert år kun kommer 17.000 ud fra de danske gymnasier. Vi har altså næsten to pladser for hver studentehue. Det skal også lige med i billedet. Det er jo ikke alle hf'erne, der søger, og de fleste af HH'erne og HTX'erne kommer jo ikke ind i dette system. Så meget af problemet skyldes altså, at der desværre er for mange unge, som vælger uddannelse med skylapper på. De er blevet så velorienterede om seminarier og gymnasier, at de ikke tror, der er mulighed for andet, og de ser sig udråbt i aviserne som sociale tilfælde, hvis de ikke også selv kommer på seminarium eller gymnasium. Kunne vi ikke godt sætte det problem på dagsordenen? Det er faktisk mere relevant end det, vi drøfter i dag.

Og så er der jo noget, vi helt har glemt, og jeg indrømmer, at det ikke bidrager til at lette problemet, det forstærker det nærmest. Der er også nogle, der tager en ungdomsuddannelse på erhvervsskoler, og som derefter gerne vil videre. Der er jo andet end studenter og hf'ere her i landet. Der er også nogle, der tager faglige uddannelser og gerne vil være teknikere. Hvorfor bliver de altid glemt, når man snakker om dette her? Det er jo bare endnu et bevis på, at denne debat føres af folk, som kun kender og interesserer sig for seminarier og universiteter. Jeg vil påstå, at dette er sagens kerne.

Men som sagt har jeg ikke afvist, at det er et problem. Jeg har indrømmet, at på visse uddannelser ville jeg også gerne have nogle flere pladser. Men kunne vi ikke få det ned i de rette dimensioner, få blikket og horisonten udvidet til den mangfoldighed, vi står over for?

Og så vil jeg godt til sidst lige sige: Er det ikke dejligt, at i ungdomsuddannelserne er vi tæt på fri adgang? Der er blevet langt flere pladser på højere handelseksamen, vi har fået HTX. Der er i øvrigt også fri adgang på de danske teknika og en række andre videregående uddannelser. Der er sket store fremskridt. Man kan godt få en uddannelse i Danmark, men man kan ikke være sikker på, at man kan blive psykolog.

Frank Jensen (S):

Indledningsvis vil jeg sige, at jeg er enig med undervisningsministeren i, at der findes en verden uden for universiteterne, og det er der mange unge der også ved. De søger ind i de erhvervsfaglige grunduddannelser, og dér ved vi erfaringsmæssigt – og det skal også diskuteres under denne sags behandling – at her er der mindst lige så store om ikke endnu større problemer for de unge med at få en praktikplads, hr. minister. Så det er jo ikke sådan, at når de unge søger væk fra de videregående uddannelser, får de fær nemmere adgang til at få færdiggjort en uddannelse.

Vi lægger megen vægt på i Socialdemokratiet at fastholde det, som statsministeren gav udtryk for under sin åbningsrede og til Folketinget, nemlig at regeringen har en plan for etablering af 11.000 ekstra uddannelsespladser. Undervisningsministeren glemte at sige, at det var regeringens udgangspunkt, men vi håber, at undervisningsministeren vil bekræfte det her fra talerstolen senere under debatten.

Socialdemokratiet mener, at adgangsbe-grænsningen skal afskaffes hurtigst muligt. Det er urimeligt spild af menneskelige og økonomiske ressourcer, at knap hver tredje ansøger til en videregående uddannelse afvises. I en tid, hvor arbejdsløsheden nærmer sig de 300.000, er det uacceptabelt, at samfundet hvert år afskærer langt over 10.000 unge fra at påbegynde en uddannelse og i stedet sender dem ud til arbejdsløshed eller ud på arbejdsmarkedet, hvor de skubber andre ud.

De demografiske forskydninger vil betyde en faldende tilgang til de videregående uddannelser i de kommende år. Allerede i 1990 vil der være et fald på ca. 10.000 unge i alderen 18–23 år. I år 2000 er denne aldersgruppe faldet med hele 25 pct. i forhold til antallet i 1989. Den opgave, vi er stillet over for, er således at afvikle